

II. Tvaroslovie

Debata, Diskusia

1. Nauč sa argumentovať a ku každej téme napíš argument a protiargument.

ARGUMENT	TÉMA DEBATY	PROTIARGUMENT
	nosenie školských uniforiem	
	notebooky v škole pre každého	
	komunikácia na Facebooku	
	trojdňový školský výlet	

2. Zakrúžkuj znaky debaty.

dialogický útvar – písomný útvar – vyjadrenie názoru na istý jav, problém – úvod a záver moderátora – vopred písomne pripravené vystúpenie – repliky – prerozprávanie zážitku, príbehu – subjektívny názor – argumentácia, protiargumentácia – druh súkromnej a neoficiálnej komunikácie

3. Kto som? Podľa charakteristickej činnosti urči, kto je kto.

Kontrolujem, či účastníci neuvádzajú nesprávne predpoklady, spochybňujem.

SOM

Som zodpovedný za úvod a záver debaty/diskusie, usmerňujem vyjadrovanie hovoriacich.

SOM

Nepodávam žiadne návrhy, neuvádzam svoje postoje. Som tu na to, aby som uviedol fakty, zistené a overené údaje a informácie.

SOM

Mojou úlohou je kontrolovať čas, popritom povzbudzujem hovoriacich, aby sa vyjadrovali k podstate témy.

SOM

Mňa majú všetci radi. Chválím, povzbudzujem, som „tvorca“ pozitívnej nálady.

SOM

Ja zas viem, že ľudia nemajú rovnaké názory. Snažím sa ich zmierovať a predchádzam tak možným konfliktom.

SOM

Podstatné mená

4. Nájdi obdĺžniky, v ktorých je nesprávne písmeno.

Koľko chýb je v slovách?

p lášť, v k nihe t ajomstvá Z vierat, s p ani Č ervenou, Nové m esto nad V áhom, u lica m ieru, M ilan
R úfus, v o bchode j ednota, zo Z ákladnej š koly

5. Zahraj si basketbal. Pod koše vypíš podstatné mená, ktoré by si do nich vhodil/a.

piesok – čas – beh – zošit – myšlienka – budík – bicykel – mobil – návrh – hra – liška – spev

konkrétne podstatné mená

.....
.....
.....
.....
.....
.....

abstraktné podstatné mená

.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. Spoj, čo k sebe patrí a doplň skloňovací vzor.

v prítmí
na nohy
bez nálady
pod stolom

mužský rod, singulár, inštrumentál
stredný rod, singulár, lokál
ženský rod, plurál, akuzatív
ženský rod, singulár, genitív

VZOR .....
VZOR .....
VZOR .....
VZOR .....

7. Do textu dopíš správny tvar podstatného mena a urči jeho pád a číslo.

Veľmi rád počúvam príbehy (príbeh – A, pl.) svojho prastarého otca. Jeho ..... (spomienka – .....) sú plné ....., (radosť – .....) ale i ..... (smútok – .....). S mojou prastarou ..... (mama – .....) mali spolu päť ..... (dieťa – .....). Vyrastali spolu v jednej ..... (dedina – .....). Zoznámili sa na susedovej ..... (svadba – .....). Pradedko patril k najlepším ..... (tanečník – .....). Celý život sa vedel postarať aj o ..... (dom – .....) a ..... (záhrada – .....). Aj prastará mama je veľmi pracovitá a má mnoho ..... (záľuba – .....). Obaja mali po celý čas okolo seba dobrých a skutočných ..... (priateľ – .....). Isto aj preto, že oni sami sú výborní ..... (človek – .....).

Zvieracie podstatné mená mužského rodu

8. Prečítaj si názvy Ezopových bájok. Vypíš zvieracie podstatné mená mužského rodu, ktoré sa skloňujú podľa vzoru chlap.

O vlkovi a koze, O voloch a voze, O diviakovi a líške,
 O psovi a zajacovi, O myši a býkovi, O mužovi a hadovi,
 O havranovi, syre a líške, O levovi a myši, O jeleňovi, vlkovi a ovci

9. Dvaja rybári sa vybrali na lov. Pánovi Háčikovi a pánovi Udičkovi pripoj na udice tie ryby, ktoré by podľa popisu mohli chytiť. V prípade potreby si pomôž Pravidlami slovenského pravopisu.

Pán Háčik chytá ryby, ktoré majú v N plurálu zakončenie -y (vzor dub).

Pán Udička chytá ryby, ktoré majú v N plurálu zakončenie -e (vzor stroj).

čík   lieň   pstruh   amur   hlaváč   kapor   jalec
 zubáč   pleskáč   tolstolobik   karas   býčkovec   blatniak

10. Doplň v tabuľke chýbajúce údaje.

ZVIERACIE PODSTATNÉ MENO – N SINGULÁRU	SKLOŇOVACÍ VZOR	ZVIERACIE PODSTATNÉ MENO – N PLURÁLU	SKLOŇOVACÍ VZOR
		levy	
mravec			
kocúr			
		mrože	
kľokan			
		hrochy	

Neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na „r

11. Bludisko. Postupuj po políčkach so správnym tvarom podstatného mena, všimaj si aj pravopis.

ZAČIATOK	dva svetry	v registre	o septembry	dva orchestry
vo svetri	na skútre	o trilery	dva oleandre	po tendri
dva štartéry	dva lustry	dva filtre	v decembri	o amfiteátri
o pulóvri	o zelere	v litri	o hektolitre	v éteri
dva metre	v októbri	dva žánre	dva tonere	dva polyméry
po tonere	dva tankeri	dva filtry	o milimetre	KONIEC

12. Označ len tie bubliny, v ktorých sú oba tvary podstatného mena správne.

Diagram showing eight thought bubbles with different noun forms for selection:

- v skeneri / dva skenere
- na kvádri / dva kvádre
- v milimetri / dva milimetre
- o trilery / dva trilery
- v amfiteátre / dva amfiteátre
- v skeneri / dva skenere
- v registri / dva registry
- o žánri / dva žánre
- na lustre / dva lustre

Neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na „l

13. Vytvor pásovky. Do obdĺžnikov vpíš podstatné mená, ktoré majú rovnaké skloňovanie.

model, bicykel, level, pastel, fascikel, akvarel, singel, triangel

Pásovka A:
sg. vzor stroj,
pl. vzor dub

Diagram showing a sequence of four empty boxes connected by arrows, representing a word chain for Pásovka A.

Pásovka B:
sg. vzor stroj,
pl. vzor stroj

Diagram showing a sequence of four empty boxes connected by arrows, representing a word chain for Pásovka B.

14. Utvor dvojice podľa tabuľky. Dbaj na správne prípony.

PODSTATNÉ MENO	LOKÁL SINGULÁRU	NOMINATÍV PLURÁLU
hotel		
debakel		
motocykel		
tunel		
flanel		
kábel		
fotel		

15. Spoj význam so slovom, ktoré k nemu patrí. Potom podčiarkni len tie podstatné mená, ktoré sa v singulári aj pluráli skloňujú podľa vzoru stroj.

zvýšený okraj hracej plochy

obal na písomnosti

výzva, odvolanie sa

tovar

technika maľovania farebnou kriedou

veľká porážka, veľký neúspech

hra jedného hráča

vodič chránený obalom

pastel

singel

kábel

debakel

mantinel

artikel

fascikel

apel

Cudzie nesklonné podstatné mená

16. Vypíš poradie dominových kociek tak, aby na seba správne nadväzovali (význam + cudzie nesklonné podstatné meno, ktoré mu prilieha).

N
ZAČÍNAME | nočný úbor,
bielizeň

O
RESUMÉ | jemná
kaša

L
KAKADU | výstižný
obsah

S
DEFIÉ | plátok
mäsa

N
JURY | oddelenie
vo vozni

E
NEGLIŽÉ | slávnostný
pochod

N
PYRÉ | zbor
odborníkov,
porota

É
KUPÉ | KONČÍME

K
FILE | papagáj
s chocholom

Správne poradie domina je:

17. Vo vetách sa pomiešali cudzie podstatné mená. Preškrtni nesprávne a doplň správne slová.

a) Mamička vysmažila na obed rybie pyré.

b) Z exotického ovocia mám najradšej vyzreté komuniké.

c) Vo Francúzsku oslovujú ženy slovom kupé.

d) Zvíťazil nad ním len veľmi tesným filé.

e) Podozrivý mal nezvratné dražé.

f) Politici vydali spoločné skóre.

g) Aj ty máš rád chutné zemiakové madam?

h) Kúpil som si čokoládové kivi.

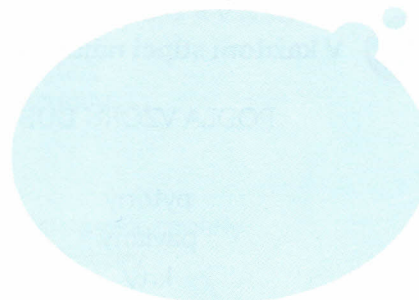
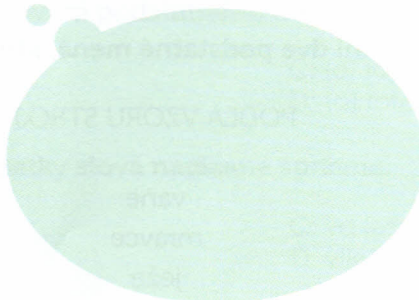
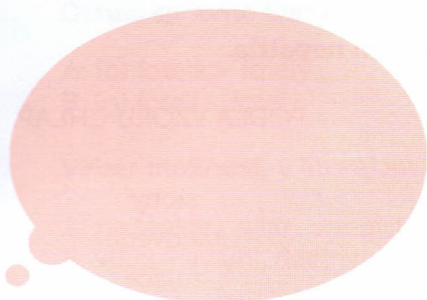
i) Vo vlaku sedeli v novom alibi.

18. Do kruhov napíš nesklonné podstatné mená podľa výskytu. Kto z triedy ich napíše najviac?

V REŠTAURÁCIÍ

V OSLOVENIACH

MEDZI ĽUĎMI

Skloňovanie slova pani

19. Vyplň údaje v tabuľke. Urči gramatické kategórie vyskloňovaného slova „pani“.

TVAR SLOVA PANI	ČÍSLO	PÁD
s paňou		
od pani		
bez panej		
na paniu		
paniam		

20. Do viet dopíš správny tvar slova „pani“.

a) Vašej ..... sme poslali blahoželanie.

b) Rada sa porozprávam s našou ..... susedkou.

c) Pieseň je príbehom o zámočkej .....

d) Pred obchodom sa smiali štyri .....

- e) Mám sa skontaktovať s akousi cudzou .....
 f) Prevzal doporučený list od ..... poštarčky.
 g) Treba zatelefonovať ..... Krátkej.

Opakovanie podstatných mien

21. Z každého rožku trošku. Vyhladaj a oprav tie polička, v ktorých sú nesprávne možnosti.

videl ^{jeleny} jeleňov	k pani doktorke	od pani Novej	kúpil nové fotele
krátery sopiek	v novom hotely ^{ih}	z rybieho filé	tatranské kamzíky
s blízkou pani ^{nanou}	ťažké fasciky ^e	hrá v orchestre ^e	štekajúci psi
ovčiarske psi ^{poj}	o kultúrnom atašé	vtáci aj vtáky	v registri trestov
návšteva v Bruseli	čerstvé kapre ^y	kocúr ^y na dvore	o tých paniach

.....
 .....
 .....
 .....

22. V každom stĺpci nájdí a vyčiarkni dve podstatné mená, ktoré tam nepatria.

PODĽA VZORU DUB

PODĽA VZORU STROJ

PODĽA VZORU CHLAP

pytóny	vane	slony
paviány	mravce	medvede
krtý	ježe	zajace
slimáky	ostrieže	mrože
ryby	kone	jastraby
leopardy	vône	mravce
hrochy	zajace	žraloky
lastovičky	svište	pštrosoy

23. Sú nasledujúce tvrdenia pravdivé? Krížikom označ správnu odpoveď.

NIE

ÁNO

☐	Podstatné mená mužského rodu môžu mať aj tzv. zmiešané skloňovanie.	☐
☐	Slovo PANI sa nesklonuje, ak stojí samostatne.	☐
☐	V cudzích nesklonných podstatných menách môžeme niekedy použiť tvar G plurálu.	☐
☐	Zvieracie podstatné mená mužského rodu sa skloňujú v singulári podľa vzoru chlap.	☐
☐	Podstatné mená vták, vlk a pes majú dvojtvary v nominatíve a akuzatíve plurálu.	☐
☐	Všetky neživotné podstatné mená zakončené na -r a -l sa skloňujú rovnako.	☐
☐	Ak vypadáva samohláska „e“ pri skloňovaní, skloňuje sa podstatné meno podľa vzoru stroj.	☐
☐	V lokáli singuláru nikdy nepíšeme ypsilon.	☐

Môj strýko je veľmi zábavný. Manželku si našiel vo Francúzsku, a preto ju niekedy zo žartu osloví madam alebo pani Eiffelovka. Majú malú farmu, na ktorej chovajú kone, kravy i býky. Spoločnosť im robia aj dva veľké psy. Strýko má veľmi rád jedlo. Pochutí si na kuracom soté, ale nepohrdne ani rybím filé z tresky. Večer často oddychuje v obľúbenom foteli. Strýka mám veľmi rád.

1. **Koľko zvieracích podstatných mien mužského rodu v texte sa skloňuje podľa vzoru dub?**
 A: 1
 B: 2
 C: 3
 D: ani jedno

2. **Urči správne gramatické kategórie podstatného mena „býky“ v 3. vete.**
 A: mužský rod, plurál, N
 B: mužský rod, singulár, N
 C: mužský rod, plurál, A
 D: mužský rod, plurál, G

3. **Vyber možnosť, ktorá vyjadruje rozdiel medzi spojeniami „dva veľké psy“ a „dvaja veľkí psi“.**
 A: psy = vzor dub, psi = vzor chlap
 B: psy = nominatív, psi = akuzatív
 C: nie je medzi nimi nijaký rozdiel
 D: psy = vzor dub, psi = vzor stroj

4. **Označ správne tvary pri skloňovaní podstatného mena „fotel“ v L singuláru a v N plurálu.**
 A: (o) fotele – fotely
 B: (o) foteli – fotely
 C: (o) foteli – fotele
 D: (o) fotele – fotely

5. **Vyber možnosť, v ktorej sú všetky slová napísané správne.**
 A: na tankeri, o litri, v registry
 B: vtáci, havrani, delfíny
 C: vo fascikly, o pasteli, motely
 D: vlky, hrochy, kocúry

6. **Označ možnosť, v ktorej je napísané správne skloňovanie spojenia „pani Eiffelovka“ v singulári.**
 A: s paňou Eiffelovka
 B: s pani Eiffelovka
 C: s paňou Eiffelovkou
 D: s pani Eiffelovkou

7. **Vyber správne tvrdenie.**
 A: Všetky nesklonné podstatné mená sú v strednom rode.
 B: Pri nesklonných podstatných menách rozlišujeme mužský, ženský a stredný rod.
 C: Nesklonné podstatné mená nemajú rod.
 D: Nesklonné podstatné mená majú len mužský rod.

8. **Urči správny význam podstatného mena „filé“.**
 A: pochod pri slávnostnej prehliadke
 B: druh údeniny
 C: plátok mäsa
 D: exotická rastlina

9. **K slovu „madam“ utvor synonymum.**
 A: pani
 B: manželka
 C: dievča
 D: herečka

Prídavné mená

1. Čítanie s porozumením. Pozorne si prečítaj text a odpovedz na otázky.

Pri slove kukučka si okrem kukučkových hodín predstavíme aj vtáka, ktorý sa vyznačuje predovšetkým tým, že znáša vajíčka do cudzích hniezd. Nie všetky kukučky sa však tak správajú. Jednou z nich je aj kukuľa zemná, vták, ktorý pochádza z amerického severozápadu. Kukuľa zemná si svoje hniezdo poctivo postaví medzi kaktusmi a tu si svoje mláďatá vychová. Oproti tomu naša domáca kukučka obyčajná je typickým príkladom hniezdneho parazitizmu. Samičky prinesú vajíčka do hniezd vtákov, ktorých farba vajíčok je taká istá ako pri kukučích. Malé kukučky sa liahnu o dvanásť dní, čo je na rozdiel od ostatných mláďat skôr. Mladé mláďa kukučky potom vyháďže vajíčka alebo nevlastných súrodencov z hniezda, a to mu umožní, aby v ňom ostalo. Pestúni, ktorí sú menší ako ono, ho potom živia. Keď takáto kukučka vyrastie, prináša vajíčka do hniezd tých vtákov, ktorí ju vychovali.

A: Čo si predstavuješ pod pojmom kukučka?

- a) Len kukučkové hodiny.
- b) Vtáka, ktorý si stavia hniezdo z hlíny, blata a sena.
- c) Vtáka, ktorý znáša vajíčka do hniezd iných vtákov.
- d) Vtáka, ktorý sa vyliahne až po dvanástich dňoch.

B: Čo vyplýva z textu?

- a) Všetky kukučky sú typickým príkladom hniezdneho parazitizmu.
- b) Kukuľa zemná znáša vajíčka do hniezd iných vtákov.
- c) Kukučka obyčajná žije na americkom severozápade.
- d) Kukuľa zemná si poctivo plní svoje rodičovské povinnosti.

C: Do akých hniezd kukučka znáša vajíčka?

- a) Do hniezd vtákov, ktorých vajíčka majú iné sfarbenie.
- b) Do hniezd väčších vtákov, ako je kukučka.
- c) Do hniezd vtákov, ktoré ju vychovali.
- d) Do hniezd dravých vtákov.

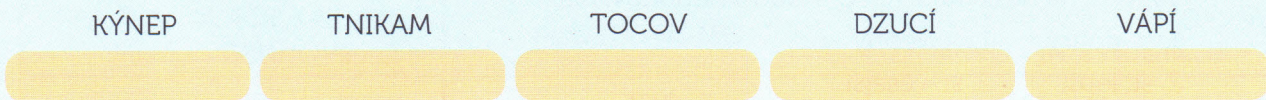
D: Z textu vypíš prídavné mená a napíš, čo vyjadrujú.

- a) Prídavné mená: .....
- b) Čo vyjadrujú: .....

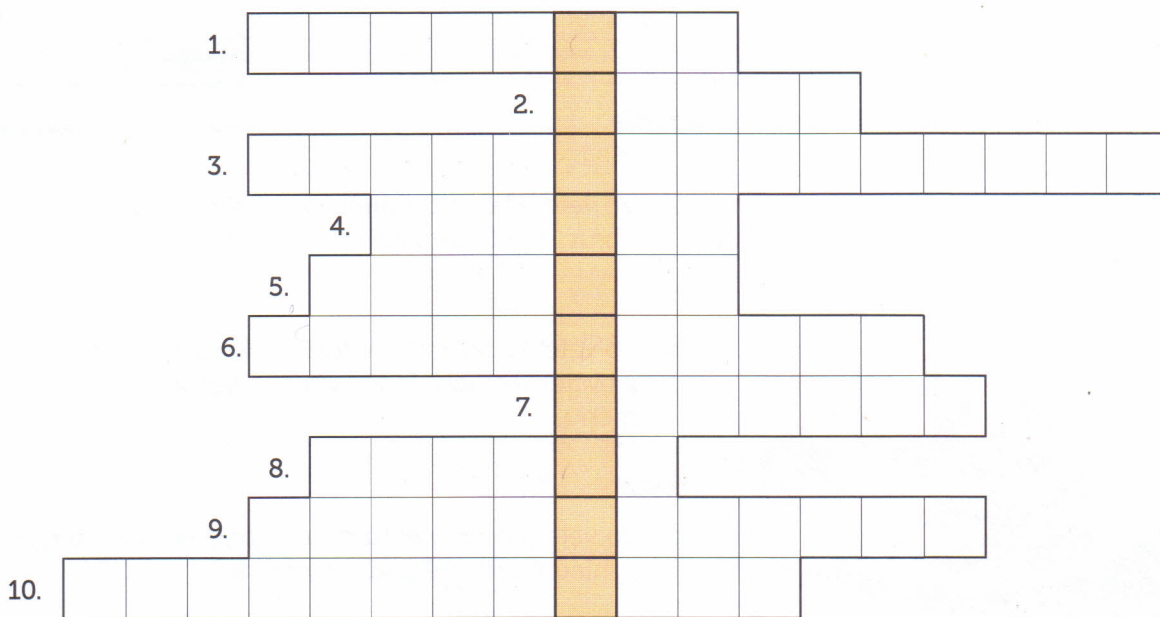
E: Aký význam majú prídavné mená?

- a) len vecný
- b) len gramatický
- c) vecný a gramatický
- d) žiadny význam

2. Nájdi vzory skloňovania prídavných mien, ktoré sú skryté v skupinách písmen.

3. Vyrieš tajničku.

1. Aké prídavné mená sú vždy odvodené?
2. Podľa akého vzoru sa skloňujú prídavné mená veselý a malý?
3. Prídavné mená, ktorými niečo privlastňujeme, sa nazývajú .....
4. Vzor skloňovania privlastňovacích prídavných mien.
5. Akými prídavnými menami privlastňujeme celému živočíšnemu druhu?
6. Slúži na porovnávanie vlastnosti .....
7. Aké prídavné mená pomenúvajú vlastnosti priamo?
8. Medzi aké slovné druhy patria prídavné mená?
9. Ak privlastňujeme len jednej osobe, ide o ..... prídavné mená.
10. Ak sa pri stupňovaní prídavných mien mení slovotvorný základ, ide o ..... stupňovanie.

4. Rozdeľ akostné prídavné mená podľa toho, či ide o pravidelné, alebo nepravidelné stupňovanie.

pekný, hlboký, smutný, veľký, tučný, vysoký, zlý, malý

Pravidelné stupňovanie:
 .....
 .....
 .....

Nepravidelné stupňovanie:
 .....
 .....

5. Aký je rozdiel medzi pravidelným a nepravidelným stupňovaním prídavných mien?

Vysvetli na nasledujúcich príkladoch stupňovania.

1. st. dobrý   1. st. veselý
 2. st. lepší   2. st. veselší
 3. st. najlepší   3. st. najveselší

.....
 .....
 .....

6. Vo vetách vyhľadaj slová podľa zadania.

a) Vo vete „Mama prestrela na nový stôl babkin tulipánový obrus.“ vyhľadaj vzťahové prídavné meno.

.....

b) Vo vete „Na konských dostihoch podávali v bufete špeciality z ovčieho mlieka.“ vyhľadaj privlastňovacie druhové prídavné meno.

.....

c) Vo vete „Na nočnej túre sa mi potrhali staré tenisky.“ vyhľadaj akostné prídavné meno.

.....

d) Vo vete „Babkin jahodový koláč je najlepší na svete.“ vyhľadaj privlastňovacie individuálne prídavné meno.

.....

7. Doplň chýbajúce pojmy v záhlaví tabuľky, zarad' prídavné mená do tabuľky podľa druhu a urči ich skloňovací vzor.

svieži, sloní, horúci, dobrý, tvarohový, lepší, učiteľov, morský, hrací, veselý, rybí, slávičí, mačkino, Jožov, dcérin

PRÍDAVNÉ MENÁ							
Vlastnostné				-----			
-----	vzor	vzťahové	vzor	individuálne	vzor	-----	vzor

8. Utvor trojice.

PRIVLASTŇOVACIE PRÍDAVNÉ MENO - DRUHOVÉ	PODSTATNÉ MENO	PRIVLASTŇOVACIE PRÍDAVNÉ MENO - INDIVIDUÁLNE
	ťava	
pavúčí		
		vevericin
	zebra	
obrí		
	netopier	
stridží		
		človekov
	žaba	

9. Utvor od slov vzťahové prídavné mená.

a) chémia –	e) dážď – .....
b) krv –	f) brucho – .....
c) zajtra –	g) močiar – .....
d) dráma –	h) voda – .....

10. Pozorne si prečítaj text a vypracuj cvičenie.

Ráno sme behali po tráve bosí. Tešili sme sa z príjemného štekľivého pocitu na nohách. Naše malé dobrodružstvo sa skončilo rýchlo, lebo v Janinej nohe ostalo osie žihadlo. Eva bola o tri dni chorá. Jediné mne sa nič zlé nestalo. Mama vraví, že som zdravá ako buk, lebo jem veľa ovocia a zeleniny.

- a) Vypíš akostné prídavné mená, ktoré sa nestupňujú.

.....

- b) Prečo sa tieto prídavné mená nestupňujú?

.....

11. Správne doplň i/y.

Starš... ľudia sú pri chôdzi veľmi opatm... . Dedkov... vnuci prišli na oslavu jeho narodenín. Mal... škólkari sa rad... hrajú na detskom ihrisku. Okrem toho dievčatá rad... kreslia a strihajú. Chlapci sa hrajú na úspešn...ch pretekárov. Nemajú rad... zeleninu. Mliečne výrobky im chutia. Ktovie, či by ochutnali koz... alebo ovč... syr. Na salaši sa ozýva ps... štekot babk...n...ch psov, ktoré strážia dedka. Okolo salaša sa potulujú aj hladn... vci. Zväčša ide o zahraničn...ch turistov, ktor... si zabudli desiatu a spoliehajú sa na pohostinnosť slovenského národa. Slovensko, naša krásna vlasť, je zmietané v morsk...ch vlnách politiky.

12. Oprav chyby v písaní veľkých písmen v podstatných a prídavných menách.

Rada počúvam piesne skupiny elán. Teda patríam k elánovcom. Na zápase sa stretli Prešovskí a Košickí futbalisti. Janko kráľ patril k štúrovcom. Každý rok musím písať Veľkonočné pozdravy. Aj tento rok som si vychutnala polnočný Silvestrovský ohňostroj. Na hodine literatúry sme čítali hájnikovu ženu od Hviezdoslava. Hanka čajková, hlavná postava, je Hájnikova žena. Naša škola pravidelne odoberá mesačnú učiteľskú novinu. Ameriku tvorí severná a Južná amerika. Slovenský národný park Poloniny sa nachádza na Východnom slovensku. Tu sa rozprestiera Starinská priehrada, ktorá je veľkou zásobárňou vody. Na dedinu zemplínske hámre sa vypína sninský kameň. Táto oblasť sa pýši jazierkom morské Oko, ktoré vzniklo sopečnou činnosťou.

Zámená

13. Doplň chýbajúce slová.

- a) Zámená sú ..... a plnovýznamové slovné druhy, ktoré ..... alebo odkazujú na ....., zvierá, vec alebo jav.
- b) Zámená ..... podstatné mená, prídavné mená, číslovky a príslovky.
- c) Zámená „ja“, „my“, „ty“, „vy“ sú .....zámená.

14. Doplň chýbajúce slová.

- a) Ukazovacie zámená ..... osoby, veci, vlastnosti, počet a okolnosti, o ktorých sme už ..... alebo na ktoré .....
- b) Opytovacími zámenami sa ..... na osobu, vec, vlastnosť, počet, okolnosti.

15. Vyber možnosť, ktorá sa vzťahuje na neurčité zámená.

- a) odkazujú alebo ukazujú na osobu, zvierá, vec, miesto iba všeobecne – neurčito
- b) pýtame sa nimi na osobu, zvierá, vec
- c) sú gramatickými pomenovaniami osôb

16. Označ druh zámen, ktoré vyjadrujú totožnosť, odlišnosť alebo výlučnosť.

- a) neurčité
- b) opytovacie
- c) vymedzovacie
- d) zvrtné

17. Urči druh zámen.

ja, tamten, prečo, onen, tvoj, tento, ktosi, kto, niečo, nič, všade, svoj, všetci, seba, dakto, kde, váš, tade, jej, vy, ktorý, môj, toľkýto

18. Ohybné zámená zakrúžkuj a neohybné podčiarkni.

tento, čo, aký, ktorý, tamten, tade, vtedy, taký, onaký, ich, môj, tvoj, kde, kam, váš, tu, tam, jeho, kade, kedy, jej

19. Utvor N pl. od vybraných slovných spojení. Urči vzor, podľa ktorého sa skloňujú zámená.

a) tento chlapec –	d) ktorý syn – .....
b) aký žiak –	e) taký maliar – .....
c) tá mačka –	f) inakší batoh – .....

20. Použi správny tvar osobných zámen.

Prečo si to o ..... (ja) povedal? ..... (ja) som ..... (ty) ničím neublížil. ....
(ty) sa už nedá veriť, keď si ..... (ja) tak ublížil. Aj ..... (ona) si povedal, ako si sa ku
..... (ja) správal? ..... (ona) ..... (oni) teraz rozpráva, o tom, ako ste .....
(my) prekabátili. Aj o ..... (vy) sme už počuli veľa, pretože ..... (oni) rady klebetia.

21. Použi správny tvar zámen „naň, neho, ňho“.

Počkám (na brata) ....., aby mi pomohol s domácou úlohou. Polej mi (na koláč) .....
..... čokoládu. Zaves (na strom) ..... vtáčiu búdku. Pošli (po učiteľa) ....., aby sa pozrel
(na počítač) ..... . Nedávaj mi (do čaju) cukor ..... . Všetci sme (za on) .....
hlasovali. (Pre neho) ..... sme neboli prví.

22. Správne doplň i/y.

T...to chlapci rozb...l... okno. Ktos... je za dveram... . Rozchádzali sme sa s naš...m... priateľmi pri stanici.
O moj...ch zážitkoch som rozprávala aj tvoj...m priateľkám. Každ... starš... človek si vyžaduje úctu. K meninám
som napísala moj...m znám...m pozdrav. Moj...m vzorom je mama a tvoj...m je otec. Reklama propagovala
všetk... nové v...robn...

Číslovky

23. Čítanie s porozumením. Pozorne si prečítaj text a odpovedz na otázky.

Najväčšie jazerá sveta:

1. Kaspické more 371 000 km²
2. Horné jazero 82 400 km²
3. Viktóriino jazero 68 500 km²
4. Hurónske jazero 59 600 km²
5. Michiganské jazero 57 400 km²
6. Jazero Tanganika 32 900 km²
7. Bajkalské jazero 31 500 km²
8. Veľké medvedie jazero 31 100 km²
9. Jazero Malawi 30 100 km²
10. Veľké jazero otrokov 28 500 km²

A: Čo vyplýva z textu?

- a) Veľké jazero otrokov je najmenšie jazero na svete.
- b) Štvrté najväčšie jazero na svete je jazero Tanganika.
- c) Veľké medvedie jazero je najmenšie na svete.
- d) Viktóriino jazero je väčšie ako Bajkalské jazero.

B: Vyber pravdivú možnosť.

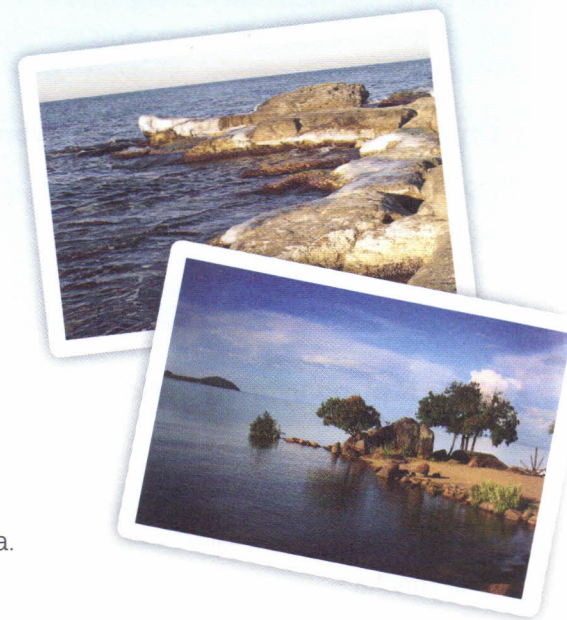
- a) Jazero Malawi je siedme najväčšie jazero na svete.
- b) Jazero Malawi je približne dvakrát menšie ako Kaspické more.
- c) Jazero Malawi je približne dvakrát menšie ako Hurónske jazero.
- d) Jazero Malawi má rozlohu 28 500 km².

C: Vyber možnosť, ktorá sa vzťahuje na číslovky.

- a) zastupujú iné slovné druhy
- b) vyjadrujú vlastnosti osôb, zvierat, vecí, javov
- c) vyjadrujú počet a poradie osôb, zvierat, vecí, javov
- d) pomenúvajú osoby, zvieratá, veci, javy

D: Napiš rozlohu siedmeho najväčšieho jazera na svete slovom.

28 500 km²

24. Spoj druhy čísloviek s ich definíciou.

vyjadrujú počet osôb, zvierat, vecí

vyjadrujú poradie

označujú opakovanie deja

vyjadrujú presný počet

označujú počet druhov

pomenúvajú počet len približne

druhovú číslovku

neurčité číslovky

určité číslovky

základné číslovky

radové číslovky

druhovú číslovku

25. Vyrieš osemsmerovku, v ktorej sa ukryva druh čísloviek.

R	Z	Á	K	L	A	D	N	É	N	E
A	U	S	K	U	P	I	N	O	V	É
D	R	Z	A	R	Y	I	D	Č	C	Č
O	R	V	I	M	R	É	É	O	Í	P
V	D	U	D	T	T	N	S	S	S	Ä
É	T	E	H	I	B	E	L	O	I	Ť
Ť	I	K	Č	O	M	O	É	L	T	Č
S	Í	R	S	Ý	V	R	P	Á	S	S
E	U	Á	L	K	O	É	V	M	K	Y
Š	N	T	Y	P	O	R	A	D	I	E

radové, druhové, násobné, číslovky, základné, raz, skupinové, krát, určité, prvý, šesť, siedmy, tisíc, sto, málo, dosť, tri, osem, päť, poradie, dva

Riešenie:

26. Dopln správny tvar číslovky.

a) jeden

V obchode som uvidela ..... červené šaty. S ..... bratom sa nerozprávam. .... chlapci išli hrať futbal. Rozbila som ..... vajce. Videla som ..... žiačku, ako odpisovala. .... neprišli na vyučovanie. Nemôžem pochopiť, ako môžu ..... ústa narobiť toľko zlého.

b) dva

..... žiaci museli ostať doma. Vyšibal som od babky ..... vajíčka. Mama kúpila ..... chleby. Moje ..... kamarátky sa na mňa nahnevali.

27. Dopln i/y.

K men...nám som dostala tr... pozdrav... a ten tret... bol od starej mam... . Pred piat...m... rokmi... som chodil do tretej tried... . Piat... ročník v...hral školsk... turnaj v stolnom tenise. Posledn... bol... deviatac..., ktor... si m...slel..., že v...hrajú. Ich sklamanie bolo veľké, keď si uvedomil..., že ich porazil... tak... mal... žabiaci.

28. Vypíš nesprávne napísané číslovky alebo zámená v správnom tvare.

- a) Aj keď sme tentoraz prišli načas, nepustili nás dnu. ....
- b) Všetci chceli fotku s ôsmym záprahovým psom. ....
- c) Nevie, kam vyrazil, keď odomňa odišiel druhýraz. ....
- d) Ten kolotoč už nechcem vidieť, trirázy mi stačilo! ....
- e) Somnou sa nebudeš nudiť ani o sto rokov! ....

29. ✓ Od čísel päť a osem odvod' všetky druhy čísloviek.

ZÁKLADNÉ	SKUPINOVÉ	RADOVÉ	NÁSOBNÉ	DRUHOVÉ

30. Ak sa číslovka skloňuje, napíš jej skloňovací vzor.

- a) tisíci – .....
- b) dva razy – .....
- c) posledný – .....
- d) osmoro – .....
- e) dvojnásobný – .....
- f) šesťnásobne – .....
- g) osem – .....
- h) stý – .....
- i) trinásťkrát – .....
- j) málo – .....

31. ✓ Vety prepíš a číslice napíš slovom.

a) Na 2. ročníku školskej súťaže 60 sekúnd sa zúčastnilo 130 žiakov našej školy.

.....

b) Z každej triedy sa do súťaže zapojilo 10 žiakov.

.....

c) Nás bolo len 9, preto sa do súťaže zapojila aj naša triedna učiteľka.

.....

d) Súťažila v 1. súťažnej kategórii.

.....

e) Hoci sa nám zo začiatku nedarilo, počtom hlasov 31 sme zvíťazili.

.....

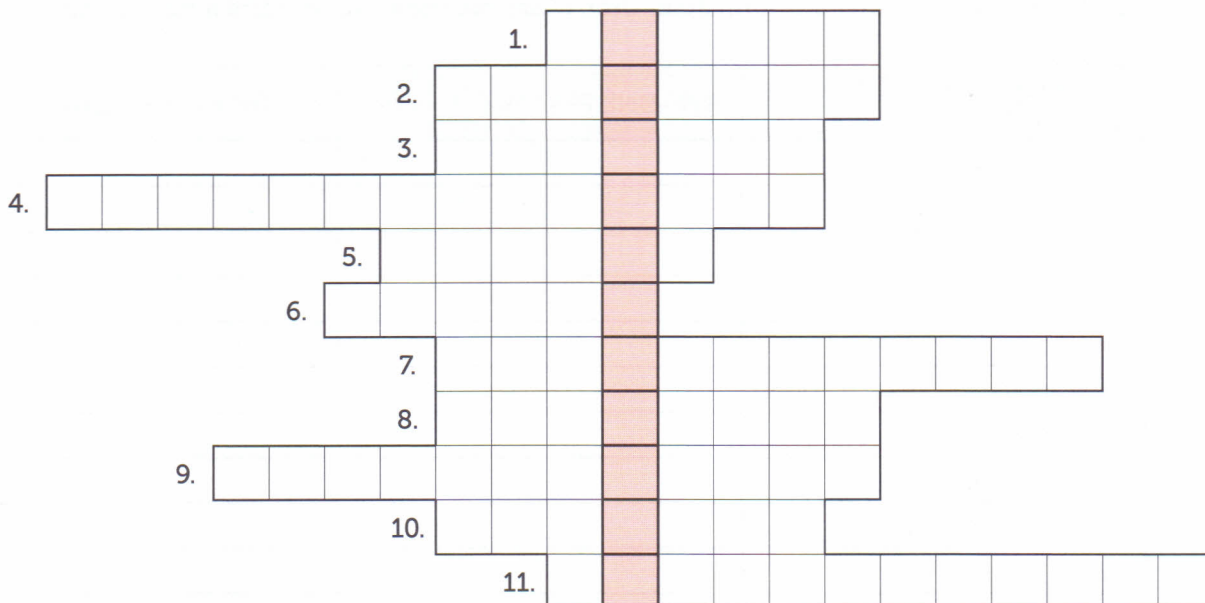
f) Naša triedna učiteľka sa narodila v 80. rokoch 20. storočia.

.....

g) Nie je síce veľká športovkyňa, ale podporila nás. Nie je to 1.x, čo nás podporila.

.....

1. Vyrieš tajničku.

1. Aké zámená sú gramatickými pomenovaniami osôb?
  2. Aké slovné druhy vyjadrujú poradie a množstvo?
  3. Číslovky, ktoré vyjadrujú poradie sú .....
  4. Opytovacím zámenom či, či, či sa pýtame na ..... zámená.
  5. Slovné druhy, ktoré zastupujú podstatné mená, prídavné mená sú .....
  6. Presné matematické počty vyjadrujú ..... číslovky.
  7. Aké slovné druhy vyjadrujú vlastnosti osôb, zvierat, vecí?
  8. Ako sa nazývajú číslovky, ktoré pomenúvajú iba približný počet alebo poradie?
  9. Priponou -in a -ov tvoríme ..... prídavné mená.
  10. Aké prídavné mená sa skloňujú podľa vzoru páví?
  11. Zámená také istý a všetci patria medzi ..... zámená.
- Ako ..... (tajnička) rozdeľujeme podľa vecného a gramatického významu?

.....

.....

2. Nájdi možnosť, v ktorej sa všetky zámená skloňujú podľa vzoru pekný.

- A: ja, môj, taký, koľký
- B: taký, koľký, svojím, seba
- C: taký, ten, koľký, aký
- D: taký, koľký, sa, ten

4. Podľa stupňovania nájdi slová, ktoré k sebe patria.

- A: dobrý, zlý, malý, nízky
- B: nízky, vysoký, lekárkin, dobrý
- C: nízky, vysoký, smutný, hlboký
- D: nízky, vysoký, hlboký, dobrý

3. Vyber možnosť, v ktorej sa nenachádza privlastňovacie zámeno.

- A: kde, jeho, seba, sem
- B: moje, seba, sa, vy
- C: niečo, my, tvoj, jej
- D: kde, sem, tak isto, nič

5. Nájdi možnosť, ktorá je napísaná správne.

- A: Jana a Helena sami prišli domov.
- B: Deti sami zjedli celý koláč.
- C: Nechal ju tam samú.
- D: Vy sami ste zodpovední za svoje činy.

Slávnostný prejav

1. Počas slávnostného prejavu je dôležité zaujať publikum. Používame na to rôzne prostriedky verbálnej a neverbálnej komunikácie. Urči, ktoré možnosti sú vhodné a nevhodné.

VERBÁLNA/NEVERBÁLNA KOMUNIKÁCIA	VHODNÉ PREJAVY	NEVHODNÉ PREJAVY
prednes s pátosom v hlase		
zvyšovanie hlasu		
primeraná gestikulácia rukami		
upravovanie si oblečenia		
grimasy		
prešľapovanie z nohy na nohu		
významové pauzy		
očný kontakt		
rýchle tempo prejavu		
dôraz		

2. Do slávnostného prejavu doplň jadro.

Vážená pani učiteľka, milí spolužiaci!

Dnešná hodina dejepisu je výnimočná. Nielen pre našu triedu či školu, ale aj pre celé Slovensko. Víťaza celoslovenského kola dejepisnej olympiády nevitáme každý deň. Dovolím si zvýrazniť dôležitosť tejto udalosti nesmrteľným výrokom: „Kto nepozná minulosť, nezaslúži si budúcnosť.“

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vďaka nášmu spolužiakovi si dovoľím povedať, že o budúcnosť sa báť nemusíme. Ďakujem pani učiteľke, že nášho spolužiaka na súťaž tak dobre pripravila. Nech je pre nás všetkých jeho úspech inšpiráciou!

3. Vytvorte živú reťaz.

Zvoľte si v triede spoločnú tému slávnostného prejavu. Trieda sa zároveň premení na živú reťaz. Podľa určeného poradia každý žiak dopĺňa jedno slovo, až kým spoločne nevytvoríte prejav.

4. Napíš v krátkosti úvod, jadro a záver prejavu z predošlej úlohy.

Úvod:

Jadro:

Záver:

Príhovor

5. Pomôž popletenému kamarátovi zistiť, ktorý úvod je vhodný a nevhodný. Mal napísať príhovor pri príležitosti otvorenia novej počítačovej učebne v škole. Správnu odpoveď zakrúžkuj.

a) Vážený pán riaditeľ, milí učitelia a žiaci!

Vítam vás na tomto slávnostnom stretnutí. Sme tu preto, aby sme sa spoločne potešili z novej počítačovej učebne. Dočkali sme sa jej len vďaka sponzorom. Takže otecko, ďakujeme t

Je tento úvod vhodný? Áno – Nie

b) Vážený pán riaditeľ, milí učitelia a žiaci!

Dnes stojíme pred ďalším dôležitým dňom v živote našej školy. Zišli sme sa tu preto, aby sme slávnostne odovzdali do užívania novú počítačovú učebňu, ktorá prispeje k vyššiemu komfortu vyučovacích hodinách...

Je tento úvod vhodný? Áno – Nie

c) Vážený pán riaditeľ, milí učitelia a žiaci!

Konečne sme sa dočkali! Už aj naša škola sa zaradí k tým, v ktorých si žiaci budú môcť zahrať obľúbenú počítačovú hru Warcraft...

Je tento úvod vhodný? Áno – Nie

d) Vážený pán riaditeľ, milí učitelia a žiaci!

Nároky na vyučovanie sa menia. Kým starým rodičom stačila tabuľka na písanie, našim rodičom robila radosť kalkulačka. My sa v dnešnej dobe bez počítača nezaobídeme. Práve preto je pre mňa veľkou ctou tu dnes stáť a slávnostne vám odovzdať do užívania novú počítačovú učebňu...

Je tento úvod vhodný? Áno – Nie

6. Z nasledujúcich tém si vyber jednu a napíš príhovor. Použi v ňom kľúčové slová.

a) storočnica prastarkej

zdravie – šťastie – láska – životný optimizmus – práca – vnúčatá – pravnúčatá – bozky – hrdosť – húževnatosť – humor – dôchodok

b) premiéra divadelného predstavenia amatérskeho súboru

publikum – dosky – svet – divadelná múza Thália – príprava – odriekanie – výkon – scenár – zákulisie – amatérski herci – námet

c) slávnostné ukončenie školského roka

vysvedčenie – hodnotenie – známky – učitelia – spolužiaci – prázdniny – odmena

d) stretnutie študentského parlamentu s poslancami Národnej rady Slovenskej republiky

politika – rozhodnutia – zákony – dobrodružstvo – zodpovednosť – rozhodnosť – nepoctivosť – prospech – názory – peniaze – kompromisy

Slovesá

7. Označ možnosti, v ktorých je sloveso „byť“ plnovýznamové a v ktorých neplnovýznamové.

- a) Včera bola Katarína príjemná hostiteľka.
- b) Sme spokojní s tvojím výkonom.
- c) V kuchyni je škaredý stôl.
- d) Starí rodičia sú na dovolenke v zahraničí.
- e) Ste neskutočne dobrí.
- f) Košeľa bude na vešiaku.

8. Podčiarkni slovesá v podmieňovacom spôsobe.

Musela som poobede zostať doma, aby som si stihla urobiť domáce úlohy. Hugo by zostal v Kremnici, keby nezačalo pršať. Pred vstupom do miestnosti sme si mali očistiť topánky. Bol by som namaľoval ten obrázok, keby som mal farbičky. S kým by si spieval tú pieseň?

9. Do viet doplň slovesá v správnom tvare.

vstúpiť, prezradiť, obzerať sa, zvyknúť si, vymeniť, ísť, začať, usmievať sa, oddýchnuť, byť (3x), oslobodiť, hľadať, nemať, skúmanie, podariť sa, vychádzať, milovať, čudovať sa, nereagovať, trvať, klaňať sa, počuť, ocitnúť sa

Prázdniny u starých rodičov som ..... Hoci mi dosť dlho ....., kým som ..... na ich životný štýl. Mesto som ..... za vidiek a ..... moje dobrodružstvá. Poobede, keď starký ....., ... som do starej šopy. V jej vnútri ..... staré, vrzgajúce dvere. .... som do tejto trinástej komnaty a ..... v tajomnom svete. Zrazu ..... zo mňa Lilibrad a smiešni ľudkovia ....., prečo ..... na ich oslovenie – klaun Barnabáš. Všetci sa na mňa ....., ... mi a ..... za mnou. Až malé dievčatko mi ....., že to ..... kvôli tomu, že som ich malé kráľovstvo ..... od netvora Zloroda. .... mi to vraj úprimným smiechom, ktorý zo mňa odrazu ..... pri pohľade na nepodarené divadielko pod hradom. No, ... som viac času na ..... tejto krajiny, pretože z diaľky som ..... starkého hlas, ktorý ma už .....

10. K slovesám prirad' gramatické kategórie.

rástli	2. osoba, plurál, prítomný čas, opytovací spôsob, dokonavý vid
vymyslel	1. osoba, singulár, budúci čas, oznamovací spôsob, dokonavý vid
namočím	2. osoba, singulár, prítomný čas, oznamovací spôsob, nedokonavý vid
odstraňuješ	3. osoba, plurál, minulé čas, oznamovací spôsob, nedokonavý vid
idete?	3. osoba, singulár, minulé čas, oznamovací spôsob, dokonavý vid

11. Roztried' pomiešané slovesá, rozdeľ ich na plnovýznamové a neplnovýznamové.

musíte   poľovali   končí   poznajú
 chce   česala   smiem   prekvapila
 stal sa   zbledla   existuje   viete   budeš
 zabudol si   je   neodznelo   musím

Plnovýznamové

Neplnovýznamové

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

12. Utvor k slovesám synonymá.

- a) rozprávať sa - .....
- b) tešiť sa - .....
- c) pochopiť - .....
- d) vysvetliť - .....

13. Utvor k slovesám antonymá.

- a) hnevať sa - .....
- b) ubližovať - .....
- c) starať sa - .....
- d) rozkazovať - .....

14. Vymysli po štyri slovesá v dokonavom a nedokonavom vide. Slovesá musia súvisieť s príbehom.

Deti zostali v starej fabrike a hrali sa s olejom. Pri nebezpečnej hre deti vyrušil ohromný hrmot. Vonku sa totiž začala obloha zafahovať a na zem padali prvé kvapky. A tak sa deti rozpráhli domov. V opustenej hale nezostal nikto.

DOKONAVÝ VID	NEDOKONAVÝ VID

Príslovky

15. Podčiarkni vlastnosti prísloviek.

sú ohybný slovný druh – sú neohybný slovný druh – sú neplnovýznamové slová – sú plnovýznamové slová – vyjadrujú vlastnosť predmetov, javov, zvierat a vecí – vyjadrujú okolnosti alebo vlastnosti deja – vo vete sú vetným členom – vo vete nie sú vetným členom – príslovky odvodené od akostných prídavných mien sa dajú stupňovať

16. Doplň tabuľku a farebne vyznač riadky, v ktorých sa príslovky stupňujú nepravidelne.

PRVÝ STUPEŇ	DRUHÝ STUPEŇ	TRETÍ STUPEŇ
	menej	
		najrýchlejšie
ďaleko		
	vyššie	
		najväčšmi
	krajšie	
krátko		
nízko		

17. Urči, v ktorej možnosti sú len príslovky.

- a) pravidelne, bežný, ospalo, samostatne
- b) samozrejme, okamžite, odpradávná, smutný
- c) smutne, denne, osobitne, nadránom
- d) zamilovane, neustále, mätko, hlboký

18. Podčiarkni príslovky, ktoré do radov nepatria.

- a) zajtra, úmyselne, náročky, zodpovedne
- b) nízko, večer, ďaleko, vysoko
- c) rýchlo, zle, hore, poctivo
- d) omylom, náročky, zhora, úmyselne

19. K príslovke správne prirad' jej druh.

náročky	príslovka spôsobu
zodpovedne	príslovka miesta
krátko	príslovka príčiny
nadarmo	príslovka času
zhora	príslovka spôsobu
hlasno	príslovka času
stále	príslovka príčiny

20. Zvýraznené výrazy nahraď príslovkami.

Všetko prebehlo **bez bolesti**. ..... Upozorňuje ma na to **každý deň**. .....
Dohovoriš sa **ruským jazykom?** ..... **Do dnešného dňa** sme to vôbec netušili. ....
..... Detskú izbu mi rodičia vymaľovali **modrou farbou**. ..... **Na ľavej strane** dvojstránky je nakreslený môj návrh. .... **Dlhú dobu** nemajú tento tovar v predajni. ....

21. Dopln do viet príslovky von a vonku.

Rodičia vyšli ..... na školský dvor. Chod' ..... odtiaľto! Odišiel pracovať ..... do cudziny. Konečne sa mu podarilo dostať ..... z choroby. Prechádzali ste sa spolu ..... v parku? Nechcel mi prezradiť, o čom sa ..... zhovárali. Prvé číslo tohto časopisu je už ..... v predaji. .... sa náhle zotmel. Nechod' toľko ..... a dnu. Tam ..... sa veselo zabávali. .... je krásne počasie. Ponáhľali sa rýchlo .....

22. Vyber správnu možnosť.

spamäti / z pamäti: Svoje rodné číslo už viem konečne ..... Niektoré vedomosti zo základnej školy sa mi už vytratili .....

nahlas / na hlas: Teraz nerozprávaj ..... Každý spevák si musí dávať pozor .....

vtom / v tom: ..... svetri vyzeráš výborne. ....niekto vošiel.

nakoniec / na koniec: Môj priateľ prišiel až ..... filmu. .... to bol predsa len on.

dokonca / do konca: Túto správu mi povedala ..... Petra, o ktorej by som to nikdy nepovedal. Nepáčilo sa im to, ale museli vydržať až .....

23. Zakrúžkuj, v ktorej vete sa nachádza príslovka utvorená z podstatného mena pomocou predložky.

- a) Zblízka som sa naňho pozrela a vedela som, že ani zďaleka to nie je môj známi.
- b) Celý deň sa ku mne správali zle nedobre, a preto som sa rýchlo vzdala.
- c) Donedávna mi nechcela vôbec veriť, ale teraz sa ku mne správa oveľa lepšie.
- d) Tieto dvojčky sú naozaj navlas rovnaké.

24. Vypíš všetky príslovky z predchádzajúceho cvičenia.

.....
.....
.....

25. Z dvojíc vyber správnu možnosť. Svoj výber zdôvodni.

V jedno ..... pondelkové ráno Janka oznámila svojim rodičom, že sa začne učiť francúzštinu. Nikto ..... nechápal, prečo práve tento jazyk. .... sa totiž venovala angličtine. Mladší brat Filip sa jej spýtal: „Ideš sa naozaj učiť .....?“ Prekvapená Janka mu iba ..... povedala skutočný dôvod. Rozhodla sa vraj preto, že sa jej páčia francúzski herci. Pravda však bola taká, že ..... sa jej snívalo, že v Paríži pracuje ako sprievodkyňa. Po tejto práci túžila od útleho detstva. .... Janka sľúbila rodičom, že v dospelosti bude rozprávať ....., ... a skúsi aj .....

po španielsky/pošpanielsky

nad ránom/nadránom

po Taliansky/po taliansky

po anlglicky/poanglicky

z časti/sčasti

po Francúzsky/po francúzsky

do nedávna/donedávna

zozачiatku/zo začiatku

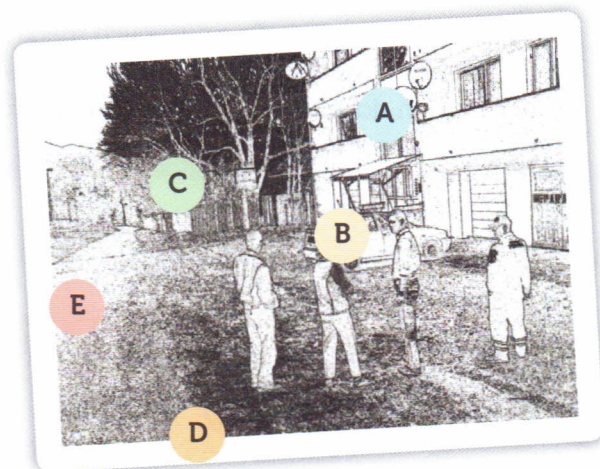
nakoniec/na koniec

pekne/pekné

Predložky

26. Pozorne si prezri obrázok a do viet doplň vhodné predložky podľa významu.

- a) Satelity sú ..... garážou.
- b) Auto stojí ..... panelákom.
- c) Stromy rastú ..... plotom.
- d) Ľudia stoja ..... ceste.
- e) Cesta vedie ..... plote.

27. V texte podčiarkni predložky.

Poľovník Branko si kúpil nového psíka. Dokonca čistokrvného s papierni a rodokmeňom. Na tom by nebolo nič prekvapujúce, keby ste nepoznali jeho domácu paniu s jej maznáčikom. Tá sa totiž veľmi bojí zvierat. Pristupuje k nim s veľkým strachom. A pod kamennou tvárou sa skrýva ustráchaná dušička. Po tejto novinke, ktorá sa rozniesla dedinou, každý očakával reakciu mladej Hanky. Keď zbadala štvornohého chlpača a jeho milé očka, od údivu skoro spadla z nôh.

Koľko predložiek je v texte?

_____

28. Vo vetách podčiarkni predložky. Potom k nim prirad' pád, s ktorým sa viažu.

Som na úrade.	_____	lokál
Nikolka už pôjde <u>do</u> škôlky.	_____	genitív
Štefan chce ísť na gymnázium.	_____	lokál
V utorok idem na tanečnú.	_____	akuzatív
Poobede pôjdem do obchodu.	_____	akuzatív
Som v škole.	_____	genitív
Katarína položila tanier na malý stolík.	_____	akuzatív

29. Urči, ktoré vety sú napísané gramaticky správne.

- a) S pece spadla ako hruška.
- b) Z banských štôlní sú dnes sklady ovocia a zeleniny.
- c) Stretli sme sa z našimi rodinnými priateľmi.
- d) Bratia sa rozprávali so starými rodičmi.

30. Podčiarkni vokalizované predložky.

ideme k priateľom, leží na stole, odišiel do stodoly, z vody vykukla žabka, s návnadou, vo vani sa kúpe dieťaťko, od úžasu skoro odpadol, ku kostolu sa dostal autom, zo začiatku to bolo ťažké, došiel so sestrami

Koľko vokalizovaných predložiek je v texte?

31. Vo vetách podčiarkni predložky. Potom k nim prirad' pád, s ktorým sa viažu.

Vyzná sa v motoroch. Pri prídavných menách sa stáva, že si ich popletú s príslovkami. Spoločne pôjdeme do susedov. Cestujeme na Banskú Bystricu. Tieto vlastnosti sú rovnaké ako pri zvieratách. Tohtoročne prírastky pri dobytku sú nižšie ako minulý rok. Lístky do kina som platil pri pokladnici. Keď som sa zohol po vedro s vodou, seklo ma v krížoch.

Spojky

32. V texte podčiarkni spojky.

Katarína sedela doma vo svojej izbe a bola smutná. Nikto z rodiny nevedel, čo sa vlastne stalo. Mama a otec chodili pravidelne k dverám jej izby a zisťovali, či sa niečo nezmenilo. Zlom nastal až vtedy, keď zazvonil domáci zvonček. Katka i jej rodičia okamžite bežali k vchodovým dverám. A prekvapenie bolo hotové. Vo dverách sa zrazu objavila Katkina najlepšia kamarátka, s ktorou sa ráno pohádala.

Koľko spojok je v texte?

33. Vhodne pospájaj motívy. Potom pomocou nich utvor aspoň tri vety, v ktorých použiješ uvedené spojky. Do viet môžeš spojiť aj viacero motívov.

strážca hradu

dvere opraviť

dom stavať

podlahu vymeniť v byte

zostať doma

variť obed

potrebovať zmenu

samostatné bývanie

vzrgať

zostať osamotený

aby pretože lebo lebo a

.....

.....

.....

34. Označ možnosti, v ktorých spojky spájajú vety.

- a) Ani starej mame, ani starému otcovi sa narodeninová torta nepáčila.
- b) V obchode sme si s kamarátkou kúpili nové topánky a môj brat si kúpil nové tričko.
- c) Žofka sa spolu so svojím spolužiakom a sestrou zapojili do fotografickej súťaže.
- d) Kúpil jej kyticu kvetov, ba nezabudol ani na krásny darček.

35. Dopln spojky podľa významu.

Prekvapil ju pripravenou večerou, ... zostala smutná. Chcem ísť do Londýna, ... som sa zlepšil v angličtine. .... nezabudneš, môžeš mi to zajtra doniesť. Večerné rozhovory som vždy milovala, ... som sa nedokázala nič konkrétne spýtať. .... sa mu páčila, ... sa o ňu zaujímal, ... sa mu niekedy zdala namyslená. Zostal stáť, ... sa nepohol.

Častice

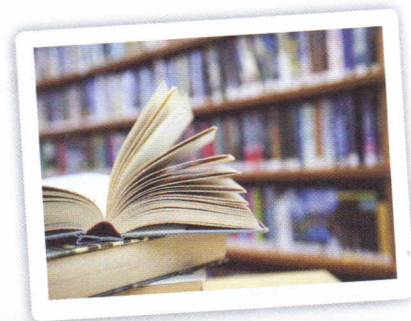
36. Dopln častice podľa významu.

zrejme, však, nepochybne, pravdepodobne, určite, vraj, možno, údajne, dozaista

Som ôsmak a ..... sa nevyhnem úvahám o budúcom povolání. .... najjednoduchšie by bolo štúdium na gymnáziu, pretože by som získal čas na rozmýšľanie. Nie je to ..... také ľahké. Rozhodujúci bude ..... môj prospech. .... sa nezaobídem bez vedomostí, ktoré som získaval na základnej škole. .... zavážia aj prijímačky. .... na mojej vysnívanej škole sa dávajú body aj za úspešnú účasť na olympiádach. .... človek svojmu osudu neujde. A ..... sa aj ja stanem učiteľom.

37. Podčiarkni častice, ktoré do radov nepatria.

- a) kdežeby, veruže, len, ibaže
- b) asi, možno, dozaista, údajne
- c) určite, pravdepodobne, iste
- d) aspoň, aby, bodaj by, áno

38. Nájdi vetu, v ktorej nie je častica.

- a) Nechod' príliš vysoko.
- b) Veruže si mal pravdu.
- c) Pravdaže bude tak, ako ja poviem.
- d) Terezka zostala doma.

39. V texte vyznač častice, ktoré vyjadrujú istotu.

Asi o ôsmej večer mi zazvonil telefón. Nechápala som, kto ma môže práve v túto neskorú hodinu vyrušovať. Bezpochyby to musel byť niekto, kto ma nepozná. Pretože moji známi istotne vedia, že chodím do postele už okolo siedmej večer. Pravdaže som sa postavila a išla prerušiť to vyzváňanie telefónu.

Citoslovčia

40. Vyznač citoslovčia, ktoré napodobňujú zvuky prírody.

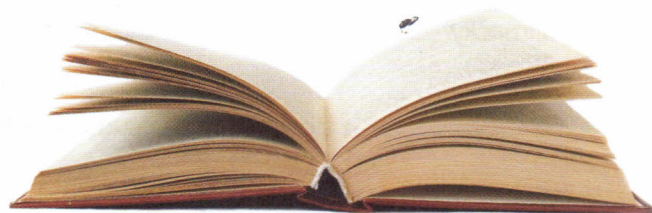
fuj, mňau, žblnk, bim-bam, bum-bum, hav, béé, hej, člup, nono

41. Z citosloviec utvor slovesá.

- kikirikí - .....
- žblnk - .....
- krá - .....
- chi-chi - .....
- tik-tak - .....

42. Vo vetách oprav chyby.

- a) Brrrr to je ale zima.
- b) Fmk vrabce zo stromu uleteli.
- c) Kikirikí spustil ráno o šiestej vrabec.
- d) Ach ty si potvorka. Áu to ma bolí.

1. Urči gramatické kategórie slovies.

A: zabudnúť si – .....
 C: zanedbávam – .....

B: nestihli – .....
 D: budeme bývať – .....

2. Vyber nepravdivé tvrdenie.

- A: Častice vyjadrujú postoj hovoriaceho k výpovedi.
- B: Spojky vyjadrujú vzťahy medzi slovami alebo vetami.
- C: Predložky sú ohybné slová, v niektorých prípadoch sa predložky vokalizujú.
- D: Príslovky sú neohybné, vo vetách menia svoj tvar.

3. Vyber vetu, v ktorej nie je časť.

- A: Až príliš rýchlo si si na to zvykol.
- B: Na ten ples istotne nepôjde.
- C: Azda by si zostal doma, kým druhí budú pracovať.
- D: Zuzana sa ponáhľala rýchlo domov.

4. Urči, ktoré slová nepatria medzi citoslovčia.

A: kvíkať   B: och   C: písať   D: kvak-kvak

5. Urči slovný druh podčiarknutých slov.

- A: Na dovolenku pôjdeme okolo hradu Beckov. ....
- B: Nová suseda má okolo štyridsať rokov. ....
- C: Pôjdem okolo. ....
- D: Okolo siedmej prídu na návštevu. ....

6. Z viet vypíš predložky.

Silvia by si želala nový bicykel i kolobežku. Vyjadruješ sa k tomu, čo je už dávno známe. Počas lyžiarskeho výcviku si sa naučil poriadne lyžovať. Premôž sa a príď nás pozrieť. Najprv si sadni za stôl, potom ti dám obed.

.....
 .....

7. Roztried' príslovky podľa druhu.

husto, zajtra, náročky, rýchlo, naopak, hneď, omylom, vďaka, čulo, minule, dlho, predvlani, matne, vpravo, dopredu, dávno, spokojne, dôkladne, opatrne, hrdo, mimovoľne, vyššie, bezdôvodne, úmyselne

PRÍSLOVKA MIESTA	PRÍSLOVKA ČASU	PRÍSLOVKA SPÔSOBU	PRÍSLOVKA PRÍČINY